

III miejsce w konkursie „25 lat Grundtviga – od Socratesa do Erasmusa”

Autorka/Autor	Aleksandra Zawalska-Hawel
Nazwa organizacji Beneficjenta	Miejska Biblioteka Publiczna w Żorach Im. Ottona Sterna
Tytuł pracy	Uczyć się, by żyć pełniej – w duchu Grundtviga, z siłą Erasmusa+
Kategoria konkursu	TEKST
Streszczenie pracy	Uczenie się przez całe życie, otwartość na ludzi i świat oraz radość z dzielenia się doświadczeniem – to wartości, które stały się motorem drogi zawodowej autorki i zespołu Biblioteki w Żorach. Dzięki otwartości, odwadze i zaangażowaniu, a także dzięki realizacji projektów w programie Grundtvig a później Erasmus+ przekształciliśmy bibliotekę w nowoczesne, tętniące życiem centrum edukacji i kultury, udowadniając, że współpraca i pasja potrafią naprawdę zmieniać świat

Uczyć się, by żyć pełniej – w duchu Grundtviga, z siłą Erasmusa+

Idea uczenia się przez całe życie i aktywności społecznej od dawna stanowi obszar moich zainteresowań. Jestem też osobą ciekawą świata i innych ludzi. Ogromną satysfakcję sprawia mi dzielenie się nabytymi kompetencjami i doświadczeniem. Moją przygodę edukacyjną z Programem Grundtvig rozpoczęłam w 2011 roku, kiedy to zupełny przypadek sprawił, że trafiłam na dni otwarte programu Grundtvig organizowane przez polską Agencję Narodową. Zachęcona jego dużymi możliwościami przygotowałam aplikację i już wkrótce wyjechałam – jako dyrektorka biblioteki - na job-shadowing do Biblioteki w Aarhus w Danii. Pobyt utwierdził mnie w przekonaniu, że nowoczesna biblioteka to miejsce pełne ludzi, a załoga pracuje nad tym, jak przyciągnąć mieszkańców do książki i edukacji. Zaraz potem wzięłam udział w seminarium kontaktowym dla organizacji chętnych do współpracy w obszarze edukacji dorosłych w Birmingham. Chęć uczestnictwa w programie niejako wymogła na mnie także podnoszenie kompetencji językowych w zakresie języka angielskiego, co postrzegam bardzo pozytywnie. Obydwie mobilności dały mi wiele satysfakcji, toteż jako osoba zarządzająca dostrzegłam ogromne możliwości rozwojowe dla swojego zespołu i biblioteki, w której wówczas pracowałam. Przygotowaliśmy więc i zrealizowaliśmy projekt partnerski, który połączył aż ośmiu partnerów. Poznaliśmy kluczowe działania naszych bibliotek w zakresie edukacji pozaformalnej, prezentacje dobrych praktyk i miejsc związanych z szeroko rozumianym uczeniem się, wzięliśmy udział w warsztatach i seminarium. Nabyliśmy kompetencje, które pozwoliły na podniesienie atrakcyjności europejskich bibliotek i przyniosły wymierne korzyści dla ich użytkowników w postaci wzrostu zainteresowania uczeniem się, czytelnictwem i świadomą aktywnością obywatelską. Jednym z rezultatów był także *Inspirator nowoczesnego bibliotekarza*, międzynarodowy przewodnik dla bibliotekarzy w Europie, prezentujący najlepsze wzory aktywności do upowszechnienia. Zdobyta wiedza, umiejętności i doświadczenie stały się dla mnie źródłem motywacji do dalszego rozwoju, a co więcej – umożliwiły mi podjęcie pracy w Bibliotece w Żorach, którą nadal wykonuję z pasją i zaangażowaniem.

W 2018 roku na szczeblu miejskim zapadła decyzja, że żorska biblioteka otrzyma nową siedzibę. Chcąc sprostać oczekiwaniom współczesnych użytkowników, postanowiliśmy stworzyć bibliotekę

nowoczesną, dynamiczną, otwartą na ludzi i na świat. Czuliśmy jednak silną potrzebę poszerzania wiedzy, rozwijania umiejętności i kompetencji, i byliśmy gotowi do dalszego uczenia się, także zagranicą. Chcieliśmy wymieniać dobre praktyki w dziedzinie kultury i dziedzictwa europejskiego, korzystać z inspirujących wzorców edukacji pozaformalnej i jednocześnie dawać przykład, który zachęci lokalną społeczność do aktywności i otwartości na innowacje. To właśnie ta potrzeba i motywacja doprowadziły nas do udziału w programie Erasmus+, który otworzył przed nami kolejne możliwości rozwoju i współpracy na poziomie międzynarodowym. W tym ważnym dla nas momencie zmiany, w ramach ponadnarodowej mobilności kadry niezawodowej edukacji dorosłych, zrealizowaliśmy projekty *Kurs na sukces w bibliotece* oraz *Pracuj w europejskim stylu*. Pozwoliło to na organizację wyjazdów edukacyjnych typu job-shadowing we wzorcowych bibliotekach skandynawskich, na konferencje i szkolenia dla bibliotekarzy, kursy językowe. Dzięki takim działaniom nasi bibliotekarze mogli porównać jak funkcjonują innowacyjne biblioteki w innych krajach, nabyć nowych umiejętności w zakresie tworzenia atrakcyjnej oferty edukacji dorosłych, poszerzyć wiedzę i sprawność w wykorzystaniu nowych technologii do celów edukacji i marketingu, wzmocnić kompetencje językowe, społeczne i zarządcze. Wszystko po to, aby być dobrze przygotowanym do pełnienia swej zawodowej i społecznej roli – w kontekście biblioteki jako miejsca uczenia się dorosłych. Bardzo ważne były dla nas także rozwiązania funkcjonalne w skandynawskich bibliotekach, a wybrane inspiracje trafiły wprost na deskę kreślarską naszego architekta, który w tym czasie tworzył aranżację wnętrza nowej siedziby Biblioteki w Żorach!

Obecnie w ramach mobilności ponadnarodowej dorosłych w sektorze Edukacja dorosłych programu Erasmus+ (Akcja 1) realizujemy projekt *Kultura i Natura*, do którego zaproszeni zostali także nasi słuchacze, odbiorcy naszych działań edukacyjnych (seniorzy) uczący się w grupie *Sztuka – moja pasja*.

W okresie IX 2017 – X 2025 z powodzeniem realizowaliśmy także projekty partnerskie (Akcja 2) w ramach wymiany dobrych praktyk, które przyniosły wymierne korzyści zarówno uczestnikom, organizacjom jak i społeczności lokalnej. W każdym z nich Biblioteka w Żorach była koordynatorem, a rezultaty dostępne są w internecie.

- *Migruj do biblioteki!* zaowocował publikacją o tym samym tytule oraz wideo. Uczestnicy (PL, HR, ES, LT) nabyli kompetencje, które są wykorzystywane w edukacji pozaformalnej prowadzonej przez bibliotekarzy na rzecz integracji środowisk lokalnych z migrantami, a przez to ich włączenie społeczne i przeciwdziałanie segregacji i dyskryminacji. Zdobyta wiedza, nowe metody i narzędzia pracy, poznawanie europejskiej kultury stały się podstawą naszej dalszej pracy na rzecz migrantów, w tym uchodźców z Ukrainy. Projekt oznaczony jako dobra praktyka.

- *Odpowiedzialny tata. Edukacja rodzicielska w bibliotece* podejmował ważny temat bycia odpowiedzialnym ojcem w zmieniających się warunkach społecznych. Partnerzy w swoich bibliotekach (PL, EE, NL) zbudowali środowisko wsparcia dla rozwoju ojców i ich rodzin, sprzyjające przełamaniu stereotypów i znajdowaniu nowego języka komunikacji i porozumienia. Utworzyli Klub Ojców zrzeszający ojców dzieci w różnym wieku, chcących dzielić się doświadczeniami. Powstało także wideo. Projekt oznaczony jako dobra praktyka.

- *Most Sztuki* zrealizował wspólne inicjatywy promujące współpracę, partnerskie uczenie się i wymianę doświadczeń na poziomie europejskim (PL, ES, IT, PT), zbudował świadomość problemu wykluczenia społecznego wśród osób 50+, szczególnie wśród seniorów, spowodowanego pandemią COVID-19. W ramach projektu powstało wiele prac plastycznych, wideo oraz publikacja *Art Bridge - the road to harmony* zawierająca know-how o arteterapii i jej wpływie na zdrowie człowieka. Partnerzy wspólnie namalowali obraz. W Żorach zawiązała się grupa *Sztuka – moja pasja*, która nadal rozwija w bibliotece swoje plastyczne zamierzenia.

- *StoryGEN* przyniósł rozwój kompetencji cyfrowych i odkrywanie dziedzictwa kulturowego poprzez międzypokoleniowe opowiadanie historii. W ramach projektu powstała strona internetowa storygen.eu, na której znajduje się e-publikacja *StoryGen* z opisem metody rozwijania kompetencji cyfrowych

i poznawania dziedzictwa kulturowego poprzez międzypokoleniowe opowiadanie historii, interaktywna mapa 10 najlepszych praktyk w krajach partnerskich (PL, ES, IT, PT,) 8 cyfrowych historii międzypokoleniowych oraz wideo podsumowujące. Partnerzy kontynuują prace z grupą storytellerów, a w Żorach inicjatywa ta została wpisana także do Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta do roku 2030. Projekt oznaczony jako dobra praktyka.

- *Klimat na czytanie* uzupełnia i rozwija dotychczasową działalność partnerskich bibliotek (PL, HR, NO, SI) podejmując ważny temat upowszechniania czytania wśród dorosłych w kontekście rosnącego analfabetyzmu wtórnego, a co za tym idzie, konieczność rozwoju kompetencji kluczowych. Partnerzy skupili się na opracowaniu niebanalnych sposobów dotarcia do zidentyfikowanych grup dorosłych nieczytających lub czytających sporadycznie, w wyniku czego powstały 4 scenariusze działań. Montowane jest wideo.

To za sprawą programów Grundtvig, a potem Erasmus+ mogliśmy doświadczyć bogactwa i różnorodności kulturowej Europy oraz zdobyć nieocenione wręcz doświadczenie zawodowe. Towarzyszyła nam radość działania i wspaniałe uczucie, że zmieniamy świat na lepszy! Dzięki realizacji projektów zawiązały się i umocniły partnerstwa między organizacjami oraz indywidualnymi osobami, biorącymi w nich udział. Jest to niezwykle cenne osiągnięcie, ponieważ gwarantuje trwałą, stabilną współpracę międzynarodową i podejmowanie kolejnych wspólnych działań. To ogromna wartość dodana, która nie powstałaby w przypadku realizacji projektów na poziomie krajowym. A tyle jest jeszcze do zrobienia!

Aleksandra Zawalska-Hawel
koordynatorka i autorka koncepcji projektów

